

1

‘Bij jullie thuis stinkt ’t altijd zo’ was steevast de opmerking van vriendinnen die op visite kwamen. Zelf roken we het niet meer, je went aan geuren dus voor ons was het normaal.

Mijn hele jeugd woonden we aan de rand van een bedrijventerrein in een ruim huis. Aan de ene kant van het huis was een grote tuin, omgrensd door een hek met uitzicht op weilanden en akkers, aan de andere kant was een groot verhard buitenterrein waar de containers en bedrijfswagens stonden.

Schuin naast het huis, aan de andere kant van het buitenterrein stond het rood stenen bedrijfspand waar met grote groene neonletters HoKaVo bv op stond, de naam die mijn opa het bedrijf had gegeven.

Aan de voorkant van de hal was de productieruimte, daarachter waren de koelcellen en helemaal achterin was de opslag, het magazijn waar het verpakkingsmateriaal, de heftruck en de oude machines stonden.

Achter dit bedrijfspand stond nog een huis, precies hetzelfde als dat van ons en daar woonden opa en oma.

De hal en de huizen waren gebouwd door opa die goed geboerd had met z’n handel in vlees, paarden en koeien. En dan niet zomaar paarden en koeien, maar vooral zieke en oude, aftandse beesten. Die kocht hij door het hele land op en verkocht ze door aan grote slachterijen met de afspraak dat ze het afgekeurde, niet voor consumptie geschikte vlees weer aan hem terug leverden.

Het was dit vlees wat dan weer bij het bedrijf van mijn vader terecht kwam die het verwerkte tot keurige pakjes diepvriesvlees wat in de supermarkten lag als vers vlees voor honden en katten, vandaar de naam HOn den en KAtten VOer.

Het bedrijf had drie werknemers, mensen die er al werkten toen opa het bedrijf nog runde en die er zolang ik me kon herinneren er iedere dag waren.

Op vaste dagen in de week kwamen enorme koelwagens de

containers met vleesresten, vaak nog met botten en al brengen.

Vooraan in de hal vond de selectie plaats en werden de grootste stukken, vaak nog halve koeien of paarden in kleinere delen gesneden omdat ze anders niet op de lopende band pasten.

Dit was de vaste plek van een zwijgzame man uit het dorp die vreselijk snel en behendig de botten uit het vlees sneed, in onze fantasie als een Japanse zwaardvechter die we op TV hadden gezien.

Zijn vrouw was de tweede werknemer van het bedrijf en zij zorgde ervoor dat het vlees de opening van de machine in ging en controleerde ook of het er fijn gemalen genoeg weer uitkwam.

De stukken die nog te grof waren of de machine verstopten haalde zij er met een stok waaraan een haak zat er weer uit en met een behendige zwaai gooide ze die dan over de machine terug op de band waarna het alsnog vermalen werd.

De grijzig gekleurde wat onbestendige stroom kwam hierna aan bij de trots van mijn vader, een enorme machine die het gemalen vlees in afgemeten porties in bakjes deed.

De laatste fase van het proces was de doorvoer naar de inpakmachine en hier kwam het bij de zus van de zwijgzame man, zelf ook niet zo'n prater.

Bij haar verdween die stroom plastic bakjes in de inpakmachine, een vreselijk lawaaierig apparaat waarbij haar taak was de juiste rol verpakkingsmateriaal ingespannen te hebben waarna de bakjes op kleur gesorteerd op pallets kwamen en naar de koelcel konden.

De kleur van de verpakking had betrekking op de inhoud. In de rode bakjes zat uitsluitend rundvlees, de groene waren paardenvlees en in de gele bakjes zaten alle resten van van alles en nog wat. De laatste waren in de winkel het voordeligst maar werden het minst verkocht.

Het naar de koelcel rijden met de heftruck deed mijn vader tussendoor, de rest van de tijd vulde hij met de administratie, het aannemen van bestellingen en het aansturen en controleren van alle processen zoals hij dat noemde.

In de vakanties hielpen mijn broer en ik in de productielijn, het was simpel en overzichtelijk werk maar je moest er wel tegen kunnen

om de hele dag in de kou te staan.

Al waren we eraan gewend, de geur die er mee gepaard ging maakte het werk niet vreselijk aantrekkelijk. Het was een weeige wat zoete lucht, de combinatie van ontbinding en mest die al na een paar minuten in je kleding en haren leek te trekken en ook na een stevige douchebeurt nog te ruiken was.

Naast de mensen die in de fabriek voor mijn vader werkte, had mijn opa in al die jaren iemand die er altijd was en dat was Hoi.

Hoi was opa's beste vriend, collega, compagnon en trouwste medewerker in één persoon, de twee waren praktisch onafscheidelijk en hadden weinig woorden nodig om deze bijzondere relatie in stand te houden.

Hoi had een zoon, Miljo, die ook iedere zomer bij HoKaVo werkte en dan bij ons logeerde. Miljo woonde bij zijn moeder in Luik en sprak in het begin alleen Frans, maar zelfs toen begrepen mijn broer en hij elkaar op de een of andere manier. De twee hadden de grootste lol en waren vaak onafscheidelijk zonder dat ze het écht ergens over hadden.

Zo'n beetje als onze opa met Miljo's vader.

2

Opa was een grote, dikke man en altijd in voor een geintje.

Op nieuwe mensen liep hij met uitgestrekte hand af, steevast 'ik ben Dik' roepend om, als ze hem eenmaal de hand geschud hadden er snel 'toch?' achteraan te zeggen.

De verbaasde blikken bezorgden 'm de rest van de dag nog enorm veel plezier.

Zo joviaal als hij tegen iedereen in het dagelijks leven was, zo groot was zijn afkeer aan regeltjes en dan in het bijzonder die van de belastingdienst. Van het ontwijken en ontduiken van de fiscus had opa een sport gemaakt en hij was er ook behoorlijk goed in geworden.

Naast de gewone administratie die door oma nauwgezet werd gevoerd, was er nog een tweede boekhouding, opa's bananendozen

vol mappen, blaadjes en ordners. Drie van die dozen vol stonden onder een kleed in de kofferbak van opa's auto, een veilige plek want daar had volgens hem toch nooit iemand wat te zoeken.

Ook verstopt, maar dan achter in de hal in het stookhok stond een kast. Die kast was heel ingenieus op wielletjes geplaatst en zat aan een kant aan de muur vast.

Als je precies wist waar je moest trekken, rolde de kast naar voren waarna er een kluis zichtbaar werd die in de muur was ingebouwd. Veilig weggeborgen voor de rest van de wereld bewaarde opa hier z'n zwarte geld, door hem steevast tovergeld genoemd.

Met dat geld was hij niet lullig. Op verjaardagen konden mijn broer en ik altijd op een mooi bedrag rekenen en ook voor oma kocht hij alles wat ze maar wilde.

Voor zichzelf was hij matig, behalve eens per drie, vier jaar een nieuwe auto. Verder gaf hij verder niet veel om uiterlijkheden.

Die auto was wel een dingetje. Hij reed alleen maar Mercedes, alleen maar in het donkerblauw en liefst telkens dezelfde uitvoering. Wanneer er een nieuw model uitkwam en 'zijn' type niet meer leverbaar was, had hij zwaar de pest in en bezwoer nooit meer een Mercedes te kopen. 'Die Moffen kunnen mooi 't lazarus krijgen' was dan het credo waarna hij een paar dagen later dan toch overstag ging en na een stevige onderhandeling het nieuwe model alsnog kocht.

Zijn oude Mercedes werd nooit ingeruild maar ging altijd naar Hoi die dan op zijn beu*3*rt weer een goede bestemming vond voor zijn eigen oude auto.

3

In de beginjaren dat Hoi bij opa werkte was 'hoi' het enige Nederlands wat hij sprak en het was ook hetgeen hij zei wanneer hij iemand tegenkwam, of hij ze nou kende of niet.

Als vluchteling was hij ergens begin jaren '90 vanuit het voormalig Joegoslavië naar Nederland gekomen. In een opvangcentrum had hij Mirja leren kennen en hoewel zij een heel stuk jonger was dan Hoi

kregen ze een relatie en trouwden ze.

Via een kennis van opa konden ze bij hem aan de slag.

Het bedrijf was toen nog een stuk kleiner, opa en oma maakten lange dagen en konden de extra hulp erg goed gebruiken en met de hardwerkende Hoi en z'n vrouw ontstond een hechte vriendschap.

Mijn vader en zijn zus waren inmiddels het huis uit om te studeren zodat het hele leven van opa en oma op dat moment alleen om het bedrijf draaide. Dat deed een vast dagritme geen goed.

Er werd niet meer gegeten op vaste tijden maar wanneer ze honger hadden en op die momenten kookten oma en Mirja zo'n beetje om de beurt. Ze aten dan gezamenlijk om daarna nog een paar uur stevig door te werken, al was het tot diep in de nacht.

Het bedrijf groeide, er kwamen meer klanten en opa kocht het stuk grond achter de productiehal erbij en liet daar een huis bouwen dat precies hetzelfde was als het huis waar hij en oma in woonden, bedoeld voor Hoi en z'n vrouw.

Opa kocht en verkocht steeds meer koeien en paarden en ging met de afzet van het vlees zelfs de grens over met grote buitenlandse afnemers die graag en veel kochten.

Oma runde het bedrijf en maakte dat het administratief klopte en Hoi en Mirja zorgden er samen met de drie werknemers van opa voor dat de productie op hoog tempo doorliep.

Het was een geoliede machine die waardering oogstte bij leveranciers en klanten.

In die tijd is er zelfs een tijd sprake geweest dat Hoi en Mirja vennoten zouden worden in het bedrijf totdat de pech toesloeg en Hoi bij een eenvoudige verkeerscontrole werd aangehouden. Er stond een internationaal arrestatiebevel tegen hem open omdat hij betrokken zou zijn geweest bij oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië.

In eerste instantie leek het er op dat Hoi maar kort afwezig zou zijn en pa nam z'n vakantiedagen op om zolang thuis bij te springen. Maar toen duidelijk werd dat Hoi voor langere tijd in de gevangenis zou blijven moesten de plannen worden bijgesteld.

Na een paar weken voorarrest in Nederland werd hij uitgeleverd en